

INFORMATIONSBLAD FÖR PERSONALEN I ORREFORS AB

Nr 7 September 1992

Redaktör: Birgitta Ottosson

Ansvarig utgivare: Germund Johansson

DEGELMAKARE, hantverkare för hantverket.

Att vara degelmakare i Orrefors är ett fritt men ansvarsfullt arbete. 3 - 4 år tar det att lära sig yrket, som är ganska fysiskt påfrestande. Hissar och höj- och sänkbara arbetsplattform gör dock att arbetet har blivit mindre jobbigt på senare tid. I deglverkstaden arbetar Lennart Axelsson, Tony Johansson, Niklas Kolbrand och mästern själv, Teofil Deckert.

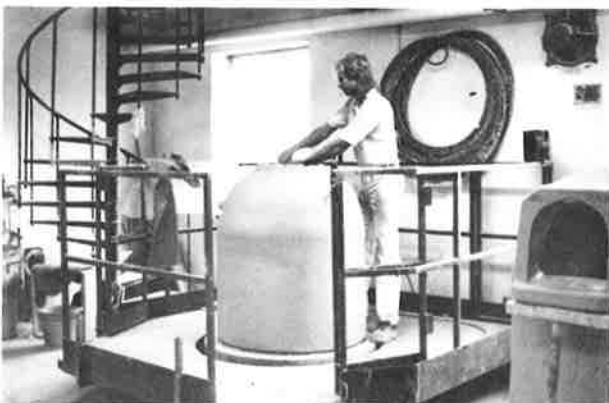
Råmaterialet till deglarna - leran - importeras från Tyskland som pulver. I en stor cylinder blandar man pulvret med vatten till lagom konsistens. Man blandar 200 kg åt gången till man har fått ihop 5 000 kg som kallas en stöpa. Det tar ca två dagar att åstadkomma en stöpa.

Under hand kör man in leran i en kvarn - pugmillen - där den bearbetas och kapas i lagom stora bitar. När hela stöpan är färdigbearbetad, läggs den för indegning. Den får ett nummer och blir datummärkt. Nu är det viktigt att stöpan får ligga och mogna. Efter ca tre månader kan leran användas i tillverkningen.

Lennart Axelsson ser till att inga blåsor finns på degelbotten

Först görs botten till degeln. En form täcks med avpassade lerbitar och degelmakaren gnuggar ut leran med händerna till lagom tjocklek.

På den höj- och sänkbara plattformen arbetar Tony Johansson med kupen

Viktigt med rätt tjocklek

När botten har torkat över natten, börjar arbetet med degelväggarna. En form ställs på den färdiga degelbotten och väggarna formas. Nästa dag görs kupen. Man driver och tummar upp kupen för hand. Kupan ska drivas i lagom takt för att den ska få rätt form. Rätt tjocklek på väggar och kup är viktigt.

Snabel och brygga

När kupen är nästan färdig, får degeln åter vila en natt. Man har lämnat ett hål på toppen och det stänger man nu och efter en timma gör man den s k snabeln, för anfångshålet.

Här syns snabeln före och efter det leran skurits ut, samt bryggan vid anfangshålet

Snabeln är från början kompakt. Degeln vilar ännu en natt och nästa morgon gör man bryggan under anfangshålet. Därefter skär man ut överflödiga lera ur snabeln och putsar noga.

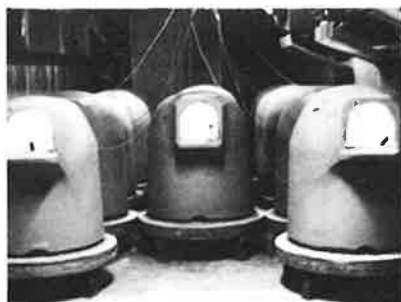
Nu är degeln färdig, men den har en lång lagringstid framför sig. Efter numrering och datummärkning ställs den in i en kammare som håller en temperatur av 30 grader och hög luftfuktighet. Här får degeln stå ca 6 veckor. Därefter flyttas den till ett förråd där den lagras under ett år. Ju längre en degel lagras, ju längre hållbarhet får den.

Alla delar i degeln görs för hand och mellan varje tillverkningsmoment måste man putsa degelns insida noga för att få bort blåsor som bildas i leran. Att låta degeln torka mellan varje moment är också viktigt, liksom att man river upp leran vid fästpunkten när man börjar med ett nytt moment.

Forts på nästa sida

Inte bara deglar

Tre olika slags deglar tillverkas; heltäckta, skalperade (med hål i kupen) och öppna. Ringar, knäpp- och stödringar hör också till arbetsområdet och den tillverkningen är de första lärospånen för en blivande degelmakare.

De färdiga deglarna på lagring i den fuktiga värmekammaren

Foto: Birgitta Ottosson

Då och då kommer vi att göra ett reportage om olika yrkeskategorier som finns på bruken. Den här gången blev det degelmakare, ett unikt hantverk för hantverket.

BESÖK FRÅN BLOOMINGDALES OCH NEIMAN MARCUS

Under vecka 37 hade vi på Kosta Boda besök av två av våra viktigaste kunder i USA, varuhuskedjorna Bloomingdales i New York och Neiman Marcus, Dallas, Texas.

Båda företagen har under det senaste året varit mycket framgångsrika i sin försäljning av Kosta Boda-produkter.

På Bloomingdales, New York invigde vi för ett år sedan en ny, egen avdelning, vilket har lett till en ökad försäljning och en bättre presentation av Kosta Bodas sortiment. Just Bloomingdales varuhus på 59:e gatan vid Lexington Ave i New York är en av de mest prestigeladdade butikerna i världen.

YRKES- OCH FRAMTIDS MÄSSA I NYBRO

Nybro Företagargrupp tillsammans med Nybro Kommun står som arrangör för mässan, som i första hand vänder sig till elever på högstadiet och gymnasiet. Företag inom kommunen kommer att vara med och visa sina verksamheter. Från vårt företag deltar Orrefors glasbruk. Tyngdpunkten läggs på att visa fram alla de olika yrkeskategorier som finns på ett bruk av Orrefors storlek.

Utveckling - förnyelse - framtidstro är budskapet i en tid då lågkonjunkturen gör att arbetstillfällena är få i regionen. På sikt banar dock utbildning väg för ett framgångsrikt arbetsliv i den egna hembygden.

Arbetslivsfonden finns på plats med en mobil utställning, betitlad "Ett friskare arbetsliv".

Mässan pågår 24 - 26 september, torsdag och fredag mellan kl 9-19, lördag 10-14.

Både kollegor och konkurrenter har stor uppmärksamhet riktad på vad som görs i denna butik. Helaine Suval, som är övergripande chef för bl a Bloomingdales Glas- och Porslinsavdelning, var mycket entusiastisk över försäljningsresultatet hittills vad gäller Kosta Boda.

Helaine Suval och hennes medhjälpare, Michelle Dalli, blev också entusiastiska över de nyheter som presenterades. Deras problem var, som de själva sade - att välja ut de produkter som de skulle satsa mest på!

För att ta vara på den positiva trend vi upplever på Bloomingdales,

GALLERY '92

premiärvisades för de svenska kunderna på fem platser samtidigt den 3 september. På NK i Stockholm deltog Gunnar Cyrén och Jan Johansson.

Erika Lagerbielke fanns hos Duka Carl Anders i Helsingborg. Hos Löfbergs i Malmö fanns Helén Krantz, Hasselgrens i Lund hade besök av Vivianne Karlsson och Lars Hellsten och Anne Nilsson var hos Duka i Kristianstad.

I år är det premiär för Vivianne Karlsson i Gallery-sammanhang. Det var därför särskilt roligt att notera uppmärksamheten för Viviannes pjäser. Bland de inköp som gjordes under dagen fanns skål "Sarek" i Ravennateknik. Viviannes "Katt" uppskattades också mycket, rapporterar Britt Blomquist på plats i Stockholm premiär-dagen.

kommer Ulrica Hydman Vallien och Bertil Vallien att delta i en försäljningsaktivitet under Market Week i november.

Barbara Stanfield, som är inköpschef för Kosta Bodas produkter på Neiman Marcus, var minst lika entusiastisk som våra vänner från Bloomingdales. Neiman Marcus har haft stora framgångar med Bon Bon och Can Can under det senaste året och har en mycket kraftig ökning av försäljningen av Kosta Boda-produkter. Vi planerar ytterligare spännande aktiviteter hos Neiman Marcus resten av året och 1993.

Anders Björck

OMBYGGNAD AV VANNOR I KOSTA OCH BODA

Under semesteruppehållet har hela smältbassängen på **Kostavannan** bytts ut. En ny ventil mellan vanna och feeder har installerats. Dessutom har man ersatt den gamla rekuperatorn med en ny. *Rekuperatorn är den energisparande delen av vannan. Man återanvänder värmen från avgaser som bildas vid förbränning till att förvärma friskluften som går åt just till förbränning.* Thomas Karlsson har lett ombyggnadsarbetet som utförts av "hemmapersonal" till största delen.

Renoverade pressar

Pressarna har också fått en ordentlig genomgång. Lars Hultman berättar att utrustningen köptes 1978 i England. För ca 10 år sedan byggdes den om och nu var den delen utsliten och man kunde inte få tag på reservdelar. Personal från Mek. verkstaden i Kosta har bytt ut hydraulsystemet på pressarna och gjort en genomgripande renovering.

Noggrann inställning

Ett helt nytt PLC-system är installerat, med två nya sk motorervo som ger impulser till formar, glastappning och transportör. Varje puls är 1/100 mm. Den noggrannhet som man uppnår genom dessa små intervaller, gör att man kan tillverka produkter med stor precision, vilket höjer resultatet.

Program och felsökning med PC

Hela anläggningen har programmerats i en IBM persondator och genom PCn kan man också göra felsökningar direkt i styrsystemet. Det gör att man hittar ett fel snabbt och kan åtgärda det direkt.

Manöverpanel

Man har också installerat en display, varifrån operatörerna kan manövrera plunger, sax, sjunkformstransportör, plockare samt åkning och pressning på de båda pressarna. Genom enkla bilder kan man felsöka, åtgärda fel och kontrollera de olika funktioner som används. Här lagras också data om det som händer i anläggningen t ex om tillverkning, glasåtgång och åtgärdade fel.

Mekanikernas "armkonstruktion"

Den automatiska "arm" som plockar av tallrikar från sjunkformen har fått en ny konstruktion av Kostas mekaniker i samarbete med Tommy Fransson. När armen häftar an tallriken, bildas vakuum och tallriken kan lyftas upp. Tidigare var anhäftningen inte tillförlitlig, vilket kunde betyda tappad tallrik och förlorad produkt.

Fler nyheter

Nytt är också luftkonditioneringen för styrutrustningen, som är känslig för värme. Ett nytt instrument för att styra temperaturen på - formen - "mönsterplattan" finns på plats och finjustering pågår. Målet är att temperaturen inte ska variera på mer än 10 grader.

Lars Hultman, har konstruerat och byggt hela det nya systemet, tillsammans med personal vid elverkstaden i Kosta.

De här olika styrfunktionerna för finjustering av utrustningen och möjligheten att snabbt åtgärda fel, kommer att ge oss ett mycket bättre utbyte vid vannan än tidigare. Nu har vi bara en del finjusteringar kvar, säger Lars och läser in sina två värdefulla disketter, där hela systemet är lagrat.

Renoveringen av vannan i **Boda** innebär ny botten i smältvannan och ny ventil mellan vannan och feedern. Man har också reparerat rekuperatorn och gjort omfattande underhåll på omröraren i anfangsdelen.

NYTT OFL-SYSTEM UTREDS

Ett projekt för utredning om nytt order-, fakturerings- och lagersystem för IBM AS 400 är under arbete. I beslutsgruppen ingår Ulf Gustafsson, Anders Björck och Øyvind Saetre. Projektledare är Dag Chr Eriksen, som arbetar på konsult-basis.

Tre projektgrupper ska arbeta med de olika delarna. En för order, fakturering (kreditering) och spedition, en för planering och en för lager.

Kravspecifikationen omfattar flera viktiga punkter och som Ulf Gustafsson poängterar:

- Det viktigaste jobbet gör man i kravspecifikationen. Några av kraven är:

- Anpassning till andra administrativa datarutiner,
- Professionell dokumentation
- Flexibilitet för anpassning till ändrade organisationsformer
- Fullt stöd för varumärkena var för sig
- Moderbolaget ska kunna presenteras som en enhet.

Projektarbetet ska bedrivas i direkt samarbete med berörd personal. Beslut om systemval ska ske i oktober. Om man tar beslut om nytt system, ska det vara klart att tas i bruk vid årsskiftet.

UTSTÄLLNINGAR OCH ANDRA AKTIVITETER

Sverige

Vivianne Karlsson visar sin utställning "Trollskog" på Galleri Orrefors i Stockholm mellan den 11 september och 3 oktober.

Anna Ehrner ställer ut på Kosta Boda Djurgården 19 september till 11 oktober. "Avtryck - konstnärlig frihet i funktionens tjänst" är titeln på utställningen om och av Anna — på väg från då till nu.

RIKSFINAL I ORREFORS CLASSIC 1992.

Som ett led i Orrefors marknadsföring ordnar man varje år en golftävling som går över hela landet. I år har man genomfört 15 golftävlingar från Skellefteå i norr till Abbekås i söder.

Lördagen den 26 september går finalen mellan de 30 klassegrarna på Nybro Golfklubb.

Tävlingen organiseras för Orrefors räkning av Lars Flygt.

Frankrike

Fram till den 3 oktober visar Le Centre Culture l'Suedois Bertil Valliens AERIA II och sandgjutna skulpturer. Ulrica Hydman Vallien visar glas, målningar och skulpturer.

Utställningen har pågått hela sommaren och har besökts av massor av prominenta personer och opinionsbildare. Konsttidskriften l'Atelier hade Kosta Boda och Bertil och Ulrica på omslag och fyra helsidor i samband med vernissagen. Bl a kan nämnas att Musee des Art Décoratifs har inhandlat Kosta Boda-föremål både av Bertils och Ulricas design.

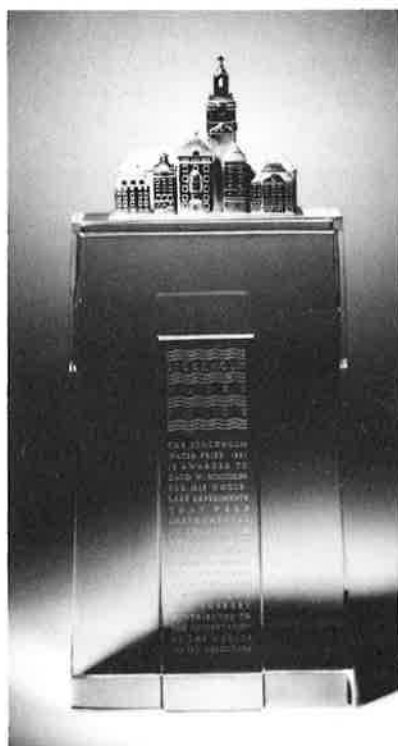
Hjälp till att få informationsbladet intressant!

Lämna Din information före den 7 oktober.

Nästa utgivning omkr 15 oktober.

Birgitta

Vid **Stockholm Water Festival** delades internationella miljöpriset "The Stockholm Water Prize" ut till prof Poul Harremoës, Danmark.

Stockholm Water Prize, instiftat 1991
Foto: Per Larsson

Det är ett pris med tyngd i mer än en bemärkelse. Ur Konungens hand får vinnaren, förutom diplom och penningar, ta emot en 11 kg tung skulptur. Skulpturen är formgiven av Gunnar Cyrén och tillverkad i Orrefors. Ett handslipat kristallblock som överst pryds av en silhuett i gediget silver föreställande "Gamla Stan".

"Årets svensk i världen"

Percy Barnevik, har fått detta prestigefyllda pris 1992.

Det är "Föreningen för svenskar i världen" som utser pristagaren i samarbete med Svenska Dagbladet.

Det synliga beviset var i år en unik glasskulptur "Madre" av Bertil Vallien. Skulpturen är skänkt av Kosta Boda.

Stiftelsen Sven Palmqvists minne har sedan grundandet 1984 delat ut tre stipendier. I år gick det till Åke Livstedt, en av idégivarna till 1991 års Nobelfest och därmed till framtagandet av Nobel-servisen.

Stiftelsen vill med stipendiet "stimulera den manuella glashanteringens utveckling."

Sven Palmqvists son, Petter, överlämnar priset till Åke Livstedt.

Foto: Birgitta Ottosson